

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA VANJSKE
POSLOVE I
SIGURNOSNU POLITIKU

Bruxelles, 28.4.2015.
JOIN(2015) 16 final

ZAJEDNIČKA KOMUNIKACIJA EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**Aksijski plan za ljudska prava i demokraciju (2015. – 2019.)
„Ljudska prava kao trajni prioritet programa EU-a”**

Uvod

Svrha ove zajedničke komunikacije Europske komisije i Visoke predstavnice Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku doprinos je izradi novog akcijskog plana za ljudska prava i demokraciju za razdoblje od 2015. do 2019.

Ljudska prava i demokracija kao vodeća načela EU-a

Današnji je svijet mjesto nestabilnosti i brzih promjena u kojem se ljudska prava i demokratske vrijednosti često dovode u pitanje, a na mnogim mjestima i zanemaruju. Kršenje ljudskih prava raste i opsegom i intenzitetom, djelovanje civilnog društva ograničeno, sukobi su postali višedimenzionalni, a autoritarni režimi smjeliji. Globalizacija donosi nove izazove koji zaštitu ljudskih prava čine još složenijom.

U tim je okolnostima razumljiva usmjerenost međunarodne pozornosti na stabilnost. Međutim trajnu stabilnost nije moguće postići samo sigurnošću i gospodarskim boljitkom. Lojalnost građana prema državi i njihovo oslanjanje na miroljubiva sredstva ovise o tome smatraju li da su zaštićeni od proizvoljnog donošenja odluka i da njihovi stavovi mogu utjecati na donošenje političkih odluka. To se može postići samo u demokratskom društvu, na temelju poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, u kojemu vlada nije korumpirana te je odgovorna, parlament može odražavati različita gledišta i interese stanovništva, civilno je društvo aktivno, mediji slobodni, a pravosudni sustav neovisan.

Taj se zadatak odražava u raspravama o ciljevima održivog razvoja za razdoblje nakon 2015. s naglaskom na ljudskim pravima i pravima žena kao zasebnim ciljevima.

Zbog toga ljudska prava moraju ostati u središtu vanjskog djelovanja Unije. Člankom 21. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) upravlja se vanjskim aktivnostima Unije i potvrđuje uloga EU-a u promicanju, među ostalim, demokracije, vladavine prava, univerzalnosti i nedjeljivosti ljudskih prava te poštovanju načela Povelje Ujedinjenih naroda i međunarodnog prava. Povelja Europske unije o temeljnim pravima obvezujuća je za institucije EU-a i države članice pri provedbi prava Unije. Osim toga, EU je stranka u nekim instrumentima Ujedinjenih naroda i Vijeća Europe, poput Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom (UNCPRD). Vjerodostojnost Unije kao globalne braniteljice ljudskih prava temelji se na tim stupovima.

Paket o ljudskim pravima i demokraciji iz 2012.

Godine 2012. EU je donio ambiciozan program – **strateški okvir za ljudska prava i demokraciju**¹ – strateški okvir za ljudska prava i demokraciju – kojim je utvrđen način na koji namjerava poštovati svoju ugovornu obvezu promicanja demokracije, vladavine prava, univerzalnosti i nedjeljivosti ljudskih prava.

Gotovo tri godine nakon njegova donošenja strateški okvir sa svojim prioritetima te vodećim načelima i dalje pruža okvir za djelovanje Unije.

---

¹ Dokument Vijeća od 25. lipnja 2012., ST 11855/12

Još jedna prekretnica u politici EU-a o ljudskim pravima bila je odluka iz 2012. da se uvede dužnost **posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava (PPEU)**. Taj je predstavnik pridonio povećanju vidljivosti i učinkovitosti politike EU-a o ljudskim pravima, povisio razinu interakcije s našim partnerima i pomogao nam da postignemo napredak u posebnim prioritetima. Odlukom² Vijeća da produlji mandat PPEU-a za još dvije godine odaje se priznanje toj važnoj ulozi.

Treći ključni element paketa o ljudskim pravima donesenog 2012. bio je **akcijski plan za ljudska prava i demokraciju (2012. – 2014.)**³, kojim se pridonijelo provedbi obveza preuzetih u strateškom okviru.

Taj **akcijski plan** sadržavao je niz od 97 mjera koje obuhvaćaju širok raspon pitanja ljudskih prava i demokracije što ih trebaju provesti i EU i države članice na nacionalnoj razini. Njime su svi dionici obvezani na ostvarivanje jasnih ciljeva u točno određenim vremenskim okvirima.

Postignuća akcijskog plana 2012. – 2014.

Akcijskim planom 2012. – 2014. pružen je važan poticaj da se osigura sudjelovanje svih relevantnih dionika te da oni ostanu usredotočeni na niz ključnih ciljeva. Dosadašnjim radom u okviru tog akcijskog plana ostvaren je niz važnih **postignuća**.

Akcijskim se planom **pitanja ljudskih prava više uključuju** u sve vanjske politike EU-a i njihove provedbene operacije, što je prouzročilo konkretne promjene na terenu. Mjere poduzete za integriranje pitanja ljudskih prava u procjene utjecaja koje su provedene za zakonodavne i nezakonodavne prijedloge te uključivanje procjena stanja ljudskih prava kao glavnog elementa u slanju pomoći EU-a samo su neki od primjera.

Akcijskim se planom osim toga pomoglo EU-u da razvije instrumente i resurse potrebne za oblikovanje i provedbu **dosljednije politike**. Tom je cilju pridonijelo niz elemenata: osnivanje radne skupine Vijeća za ljudska prava (COHOM) sa sjedištem u Bruxellesu, donošenje niza detaljnih smjernica EU-a o ključnim pitanjima ljudskih prava (sloboda vjere ili uvjerenja⁴, prava lezbijki, homoseksualaca, biseksualaca, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI)⁵, sloboda izražavanja na internetu i izvan njega⁶), donošenje paketa instrumenata za pristup razvoju utemeljen na pravima, donošenje lokalnih strategija u području ljudskih prava na temelju suradnje delegacija EU-a i veleposlanstava država članica, uspostavljanje kontaktnih točaka za pitanja ljudskih prava u delegacijama EU-a i poboljšanje ciljanog programa osposobljavanja za osoblje EU-a i diplomate država članica.

Akcijskim se planom promicao i **učinkoviti multilateralizam** razvojem godišnjih strategija i prioriteta EU-a na forumima UN-a za ljudska prava, posebno Vijeću UN-a za ljudska prava. Osim toga njime je usmjereno djelovanje EU-a na niz ključnih prioriteta, uključujući prava žena i djevojčica, prava djece i prava pripadnika skupine LGBTI, te se pozvalo na daljnji rad u području gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava, u skladu s predanošću Unije u nedjeljivosti ljudskih prava. Nadalje, u okviru akcijskog

---

² Dokument Vijeća od 12. veljače 2015., ST 5716/15

³ Dokument Vijeća od 25. lipnja 2012., ST 11855/12.

⁴ Dokument Vijeća od 24. lipnja 2013., ST 11491/13

⁵ Dokument Vijeća od 24. lipnja 2013., ST 11492/13

⁶ Dokument Vijeća od 12. svibnja 2014., ST 9647/14

plana posvećena je pozornost pitanjima invaliditeta u skladu s obvezama iz Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD).

Akcijskim planom ojačana je suradnja EU-a s civilnim društvom, kao i njegova potpora civilnom društvu diljem svijeta. Njime je potaknuto i integriranje prakse savjetovanja s organizacijama civilnog društva (OCD) uoči dijaloga o ljudskim pravima ili u vezi s ključnim dokumentima o politikama, promicano uključivanje OCD-ova u razvoj financijske pomoći i pojačana potpora EU-a OCD-ima koji su suočeni s mjerama ograničavanja.

Naposljetku, akcijskim planom povećana je **vidljivost** djelovanja Unije u području ljudskih prava i demokracije te njezina **odgovornost** u odnosu prema partnerima, posebno prema civilnom društvu.

Rezultati posljednjih godina pružaju čvrstu osnovu za stalni angažman EU-a u podupiranju poštovanja ljudskih prava i njegovoj potpori procesima demokratske tranzicije u svijetu na bilateralnoj razini, u partnerstvu s drugim regionalnim organizacijama, i na multilateralnoj razini, osobito u okviru Ujedinjenih naroda. Mnoge mjere izložene akcijskim planom 2012. – 2014. sada su sastavni dio svakodnevnog rada Unije – podupiru ih svi dionici, oslanjaju se na postojeće ustaljene postupke i obuhvaćene su iscrpnim skupom smjernica. Zbog toga se tim mjerama više ne mora davati prednost u kontekstu prijedloga novog akcijskog plana. No one će i dalje imati svoje mjesto u godišnjem izvješću o ljudskim pravima i demokraciji kako bi se i u tim područjima osigurala vidljivost i odgovornost.

S druge strane, za neka područja utvrđena akcijskim planom 2012. – 2014. potrebni su **ponovni politički angažman i dodatni naponi te ona zauzimaju istaknutije mjesto u novom akcijskom planu**. To vrijedi, među ostalim, za podršku demokraciji, koja će biti uključena u niz ciljeva; za gospodarska, socijalna i kulturna prava; rješavanje pitanja kršenja ljudskih prava i međunarodnoga humanitarnog prava u krizama i sukobima; borbu protiv diskriminacije, posebno žena, djece, osoba s invaliditetom i osoba koje pripadaju skupini LGBTI, ali i članova vjerskih manjina; za borbu protiv mučenja i zlostavljanja te povećanje usklađenosti politika EU-a kad je riječ o ljudskim pravima.

Novim akcijskim planom trebalo bi odgovoriti na te stalne izazove.

Daljnji koraci

S obzirom na pozitivno iskustvo **novim akcijskim planom** trebalo bi obuhvatiti **razdoblje od 2015. do 2019.** kako bi se osigurala potpuna usklađenost s mandatom Visoke predstavnice / potpredsjednice i Europske komisije.

Akcijski plan bi se preispitao u okviru **revizije tijekom provedbe 2017.** kako bi se omogućila procjena postignutog napretka i, ako bude potrebno, provele prilagodbe na temelju iskustva i pojavljivanja novih izazova. Ta bi se revizija poklapala sa srednjoročnom revizijom instrumenata za vanjsko financiranje te bi se njome moglo pridonijeti boljoj usklađenosti između politika EU-a i financijske pomoći.

Mjere predložene u okviru akcijskog plana geografski su neutralne i trebale bi se primjenjivati na sve regije svijeta, uzimajući u obzir lokalne potrebe i posebnosti. Te će se mjere lokalnim državnim strategijama o ljudskim pravima prenijeti na prioritete pojedinih država.

Kad je riječ o **državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama**, EU nastavlja pratiti njihovu predanost promicanju demokratskih vrijednosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava u skladu s člankom 49. UEU-a te pružati smjernice i potporu kako bi se osigurao opipljiv i stalan napredak u tim ključnim područjima reformi.

U pogledu Europske politike susjedstva naglasak se stavlja na osiguravanje poštovanja temeljnih prava i sloboda. EU će nastaviti podupirati partnerske zemlje u provedbi reformi kojima se potiče uključivi dijalog, promiče dobro upravljanje, jača neovisnost pravosuđa i osigurava zaštita temeljnih prava.

Načela

U okviru novog akcijskog plana ne treba težiti iscrpnom obuhvaćanju svih aspekata politika potpore Unije ljudskim pravima / demokraciji. On bi prije svega trebao biti **strateški i usredotočen na prioritete** kod kojih su potrebni **dodatni politički zamah i pojačana predanost**. Akcijskim planom trebalo bi dati smjernice za bilateralnu suradnju i za angažman EU-a u multilateralnim i regionalnim forumima, osobito Ujedinjenim narodima i Vijeću Europe.

U tom smislu predloženi akcijski plan bio bi vođen sljedećim načelima:

1. U globalnom okruženju koje predstavlja sve veći izazov dovodi se u pitanje relevantnost univerzalnih normi, a nastojanje EU-a da ih promiče nailazi na sve veći otpor. Promicanje vrijednosti samo djelovanjem izvana često nije učinkovito. Stoga bi napore trebalo usmjeriti na podupiranje unutarnjih snaga. EU bi trebao **osnažiti sugovornike u trećim zemljama** (vladine, parlamentarne i kvazivladine), ojačati ulogu pravosuđa, nastaviti podupirati **civilno društvo** uključujući socijalne partnere i promicati poticajna okruženja, ojačati ulogu i utjecaj **regionalnih organizacija i mehanizama** te suradnju s Ujedinjenim narodima koji, s obzirom na svoje univerzalno članstvo, imaju veći utjecaj.
2. Europska unija mora služiti kao primjer. Pod povećalom je zbog onoga što se smatra **nepodudarnostima** u pristupu pitanjima ljudskih prava (dvostruki standardi i unutarnje/vanjske nedosljednosti). Stoga je potrebno ponovno zalaganje za poboljšanje usklađenosti u rješavanju pitanja ljudskih prava i uključivanju pitanja ljudskih prava u sve aspekte vanjskog djelovanja EU-a i u vanjske aspekte unutarnjih politika, polazeći od pristupa koji je Komisija razvila za učinkovitu provedbu Povelje o temeljnim pravima EU-a.
3. EU se mora usredotočiti na najhitnije izazove u području ljudskih prava, koji se moraju rješavati i na unutarnjoj i na vanjskoj razini. Ti izazovi prije svega uključuju borbu protiv diskriminacije, poštovanje slobode izražavanja i privatnosti te jamstvo poštovanja ljudskih prava u području migracije, trgovine ili borbe protiv terorizma.
4. EU treba **osnažiti i sebe** – različitim instrumentima, alatima i politikama koji su mu na raspolaganju treba se koristiti razboritije i na strateški bolji način u bilateralnom radu i u sudjelovanju u multilateralnim forumima.
5. Naposljetku, EU bi trebao **bolje informirati javnost** o onome što čini, poboljšati sposobnost **mjerenja utjecaja** i, kad god je to primjereno, osmisliti **alternativne i učinkovitije pristupe**.

S obzirom na navedeno priloženim akcijskim planom utvrđuje se sljedećih pet strateških područja djelovanja:

i. Povećanje odgovornosti lokalnih dionika: Ljudska prava i demokracija mogu u potpunosti zaživjeti samo ondje gdje postoji jaka lokalna odgovornost. To poglavlje akcijskog plana usmjereno je na mjere i aktivnosti kojima je cilj poboljšati način na koji surađujemo sa svim vanjskim dionicima, vladinim i nevladinim. Poseban naglasak stavljen je na izazove u pogledu prostora za djelovanje civilnog društva;

ii. Suočavanje s ključnim izazovima u području ljudskih prava: u tom je poglavlju težište na ciljanim tematskim izazovima u području ljudskih prava, uz održavanje potrebne ravnoteže između građanskih i političkih prava s jedne, te gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava s druge strane. Tim se popisom mjera dopunjuju i podupiru ciljevi iz prethodnog poglavlja;

iii. Osiguravanje sveobuhvatnog pristupa u okviru ljudskih prava sukobima i krizama: tim se poglavljem predlaže niz mjera za promicanje i podupiranje razvoja instrumenata i politika na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini za sprečavanje kršenja ljudskih prava, rješavanje problema i pružanje pravne zaštite u slučaju njihova kršenja, s posebnim naglaskom na najtežim kaznenim djelima koja se odnose na međunarodnu zajednicu. To poglavlje također odražava jasnu potrebu da EU prilagodi svoje postojeće alate promjenjivoj prirodi sukoba;

iv. Poticanje bolje usklađenosti i dosljednosti: to poglavlje bavi se potrebom da Komisija, zajedno s Visokom predstavnicom / potpredsjednicom, uključi daljnja pitanja ljudskih prava u vanjske aspekte politika EU-a, posebno s obzirom na trgovinu/ulaganja, migracije/izbjeglice/azil i razvojnu politiku te borbu protiv terorizma kako bi se osigurala bolja usklađenost politika;

v. Produbljivanje učinkovitosti i postizanja rezultata u okviru ljudskih prava i demokracije: u kontekstu sve većih izazova i ograničenih resursa bolje korištenje postojećim instrumentima, aktivnostima i politikama jedini je način da se poveća utjecaj EU-a u području ljudskih prava. Tim se poglavljem predlažu mjere koje će pomoći EU-u da razvije strateški jače pristupe koji će biti više usmjereni na rezultate.

AKCIJSKI PLAN EU-A ZA LJUDSKA PRAVA I DEMOKRACIJU

Cilj je ovog akcijskog plana nastaviti provedbu strateškog okvira EU-a za ljudska prava i demokraciju s dovoljno prilagodljivosti da bi se moglo odgovoriti na nove izazove kako se pojavljuju. On se temelji na postojećem korpusu politika podrške EU-a ljudskim pravima i demokraciji u okviru vanjskog djelovanja⁷, posebno na smjernicama EU-a, alatima i drugim dogovorenim stajalištima te raznim vanjskim financijskim instrumentima, osobito Europskom instrumentu za demokraciju i ljudska prava.

Kako bi se osigurala učinkovita provedba akcijskog plana, važno je da europske institucije **surađuju**, poštujući pritom svoje različite institucijske uloge, i da, prema potrebi, države članice provedu akcijski plan na nacionalnoj razini. Odgovornost za provedbu navedenih mjera je na Visokoj predstavnici / potpredsjednici uz pomoć Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) te na Komisiji, Vijeću i državama članicama, u okviru njihovih nadležnosti prema Ugovoru o Europskoj uniji⁸. Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava pridonosi provedbi akcijskog plana u skladu sa svojim mandatom. Akcijski plan obuhvaća razdoblje do 31. prosinca 2019., a njegova će se provedba preispitati 2017. godine.

Tablični prikaz novog akcijskog plana za ljudska prava i demokraciju (2015. – 2019.)

Cilj	Mjera	Raspored	Odgovornost
I. POVEĆANJE ODGOVORNOSTI LOKALNIH DIONIKA			
<i>a) Pružanje sveobuhvatne podrške javnim institucijama</i>			
1. Podupiranje kapaciteta nacionalnih institucija za ljudska prava (NILJP)	a. Prepoznati ključnu ulogu NILJP-ova kao neovisnih institucija i potvrditi predanost EU-a potpori i suradnji s onim institucijama koje su u skladu s Pariškim načelima. Pojačati sudjelovanje NILJP-ova u procesima savjetovanja na nacionalnoj razini, posebno u pogledu dijaloga o ljudskim pravima i reformi u trećim zemljama.	U tijeku	Službe Komisije (COM), Europska služba za vanjsko

⁷ Ne dovodeći u pitanje posebne aranžmane za države kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje u okviru politike proširenja EU-a.

⁸ Odluke o posebnim koracima za provedbu ovog akcijskog plana donijet će se u skladu s Ugovorima. Akcijski plan ne utječe na podjelu nadležnosti između EU-a i država članica te će se tumačiti u skladu s 13. Izjavom priloženom Ugovorima.

			djelovanje (ESVD), države članice (DČ)
	b. U kontekstu međunarodnog koordinacijskog odbora NILJP-ova pojačati kapacitete institucija sa statusom „A”, poduprijeti unapređenje onih sa statusom „B” u status „A” i surađivati s njihovim regionalnim i međunarodnim mrežama. Rad na tim pitanjima trebao bi biti uključen u sljedeće srednjoročno programsko razdoblje instrumenata EU-a za vanjsko financiranje.	U tijeku	COM, ESVD, DČ
2. Podupiranje tijela za upravljanje izborima	a. Povećati ulogu i kapacitet tijela za upravljanje izborima kako bi se neovisno i učinkovito omogućili vjerodostojni, uključivi i transparentni izbori, osobito pojačanim ciljanim dijalogom i dugoročnom strategijom potpore.	U tijeku	COM, ESVD
	b. Poticati participativan i uključiv dijalog tijekom cjelokupnog izbornog procesa između tijela za upravljanje izborima i ključnih dionika, s obzirom na sve veće sudjelovanje političkih stranaka i organizacija civilnog društva, među ostalim omogućujući im pristup informacijama te promatranje svih faza izbornog postupka.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
3. Podupiranje kapaciteta parlamentarnih institucija	a. Podupirati razvoj zakonodavnih, proračunskih i nadzornih ovlasti parlamenata, pomoći parlamentima u organizaciji javnih rasprava o ključnim pitanjima reformi vodeći računa o odgovarajućim međunarodnim pravnim obvezama u području ljudskih prava.	U tijeku	COM, ESVD, DČ
	b. Uključiti parlamentarnu dimenziju u programe dobrog upravljanja i proračunsku potporu EU-a i država članica.	Do 2017.	COM, ESVD, DČ
4. Ciljano podupiranje pravosudnog sektora	a. Popratiti pravosudnu reformu (kaznenog i građanskog prava) odgovarajućom obukom pravosudnog osoblja u cilju podizanja svijesti o međunarodnim normama i obvezama u području ljudskih prava; pružiti sustavnu potporu stručnom i dobro obučenom odvjetništvu / pravnom zastupstvu i odvjetničkim organizacijama (npr. odvjetničkim komorama).	U tijeku	ESVD, COM, DČ
	b. Na bilateralnoj i multilateralnoj razini pratiti ispunjavanje međunarodnih obveza partnerskih država u pogledu pristupa pravosuđu i poštenom suđenju, uključujući pravnu pomoć; prema potrebi pokrenuti tehničku suradnju i potporu.		ESVD, COM, DČ

	c. Promicati i olakšavati pristup pravosuđu na decentraliziranoj razini; sudjelovati u dijalogu i podržavati tijela za provedbu zakona i ustanove za pritvor.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
5. Pružanje sveobuhvatne podrške javnim institucijama	a. Uzimajući u obzir najbolje prakse nastaviti podupirati diobu vlasti i neovisnost demokratskih institucija te promicati ulogu domaćih dionika u reformskim procesima, osobito ustavnih reformi, radi boljeg odražavanja interesa raznih dionika.	U tijeku	ESVD, COM
	b. Razvijati posebna stručna znanja i promicati osnivanje specijaliziranih tijela za borbu protiv korupcije; ojačati kapacitete javne uprave i tijela za borbu protiv korupcije radi časne provedbe politika i dobrog upravljanja javnim sredstvima.	U tijeku	COM, ESVD, DČ
6. Jačanje suradnje s regionalnim mehanizmima za promicanje ljudskih prava i demokracije	a. Pojačati aspekte ljudskih prava u okviru suradnje EU-a s regionalnim organizacijama i mehanizmima, osobito ostvarivanjem sinergija i zajedničkih inicijativa u pogledu ključnih tematskih pitanja i važnih multilateralnih događanja.	U tijeku	ESVD, COM
	b. Promicati inicijative za ravnopravnu izgradnju kapaciteta između regionalnih mehanizama za ljudska prava i demokraciju.	U tijeku	ESVD, DČ, COM
<i>b) Jačanje civilnog društva</i>			
7. Promicanje jačeg partnerstva s organizacijama civilnog društva (OCD) trećih zemalja, uključujući socijalne partnere te između nadležnih tijela, parlamenata i OCD-ova	a. Olakšati nacionalne političke dijaloge, među ostalim razmjenom najboljih praksi u području strukturirane razmjene između vlade / parlamentarnih zastupnika i civilnog društva, uključujući predstavnike socijalnih partnera.	U tijeku	ESVD, COM
	b. Nastaviti jačati kapacitet OCD-ova da od vlada zahtijevaju odgovornost, među ostalim razmjenom najboljih praksi među OCD-ovima na regionalnoj razini.	U tijeku	COM, ESVD, DČ
	c. Poboljšati kvalitetu savjetovanja koja organizira EU na lokalnoj razini, posebno u cilju uzimanja u obzir stajališta civilnog društva, uključujući socijalne partnere i građanske pokrete, pri izradi i provedbi politika; poticati trostrani dijalog (između nadležnih tijela, OCD-ova i EU-a) u okviru planova delegacija EU-a.	U tijeku	COM, ESVD, DČ
	d. Pojačati suradnju EU-a s političkim strankama i građanskim pokretima u cilju jačanja njihove uloge u poticanju demokratskih i odgovornih institucija i praksi.	U tijeku	COM, ESVD, DČ
8. Osnaživanje položaja OCD-ova koji brane prava žena i	Podupirati udruge žena i borbe za ljudska prava u njihovu ustrajanju na pravima žena i njihovoj obrani te ih poticati da zauzmu veću ulogu u pozivanju donositelja	U tijeku	ESVD, COM, DČ

djevojčica	odluka na odgovornost u pitanjima ravnopravnosti spolova.		
9. Jačanje potpore borcima za ljudska prava, među ostalim u međunarodnim i regionalnim forumima	a. Pojačati potporu borcima za ljudska prava, uključujući onima koji se zalažu za gospodarska, socijalna i kulturna prava sustavnim i sveobuhvatnim pristupom koji obuhvaća: pokretanje rasprave o ugroženim borcima za ljudska prava tijekom posjeta na visokoj razini, uključujući misije povezane s pojedinim sektorima; daljnje podupiranje i suradnju s UN-om i regionalnim mehanizmima za zaštitu boraca za ljudska prava; jačanje potpore multilateralnim inicijativama za borce za ljudska prava i prostor za djelovanje civilnog društva, među ostalim na Općoj skupštini UN-a i Vijeću UN-a za ljudska prava te bolju raspodjelu tereta i razmjenu najboljih praksi među državama članicama s obzirom na zaštitu boraca za ljudska prava.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
	b. Osigurati učestalije kampanje za podizanje svijesti u ruralnim područjima te sustavniji kontakt s borcima za ljudska prava žena i marginaliziranih skupina.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
10. Suočavanje s prijetnjama prostoru za djelovanje nevladinih organizacija	a. Promicati i podupirati zakonodavstvo, politike i mehanizme za zaštitu boraca za ljudska prava; osobito odlučno provoditi odgovarajuće smjernice EU-a i mehanizam EU-a za borce za ljudska prava pokrenut u okviru europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR), među ostalim posebnim mjerama za podizanje svijesti te obukom osoblja sjedišta i delegacija EU-a (političke i operativne skupine).	U tijeku	ESVD, COM, DČ
	b. Aktivno nadzirati pravno (npr. zakone i propise) i poticajno okruženje za civilno društvo uključujući socijalne partnere (npr. proizvoljno postupanje, financijsko uznemiravanje ili ograničenja, posebno u pogledu financijskih sredstava iz inozemstva) i proaktivno utvrđivati prijetnje prostoru za djelovanje civilnog društva i izvješćivati o njima te poduzimati korake za njihovo suzbijanje.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
	c. Protiviti se putem javnih i privatnih poruka neopravdanim ograničenjima slobode udruživanja i okupljanja, ograničavanju prostora za djelovanje civilnog društva i pokušajima ometanja rada civilnog društva, uključujući borce za ljudska prava, osiguravajući da se ta pitanja redovito iznose na bilateralnim sastancima, u dijalozima o ljudskim pravima i forumima UN-a, poput Vijeća UN-a za ljudska prava.	U tijeku	ESVD, COM, DČ

II. SUOČAVANJE S KLJUČNIM IZAZOVIMA U PODRUČJU LJUDSKIH PRAVA

11. Promicanje slobode izražavanja i zaštite privatnosti	a. Poduzimati aktivne korake za sprečavanje i suzbijanje nasilja nad novinarima i ostalim medijskim akterima, omogućujući im siguran i zaštićen rad, bez straha od nasilja, političkog pritiska, cenzure i progona.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
	b. Osigurati da poštovanje slobode izražavanja i slobode medija bude uključeno u razvoj politika i programa koji se odnose na borbu protiv terorizma, kibernetičku sigurnost, borbu protiv kibernetičkog kriminala, pristup informacijama i u druge politike EU-a u tom pogledu, kao što je zakonodavni okvir za audiovizualne medijske usluge.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
	c. Osigurati da se pitanja zaštite privatnosti i podataka u digitalnom dobu i utjecaj programa masovnog nadziranja propisno rješavaju na bilateralnoj i multilateralnoj razini (Vijeće Europe, UN, OESS).	U tijeku	ESVD, COM, DČ
12. Stvaranje okruženja bez diskriminacije	a. Razviti „Priručnik EU-a o borbi protiv diskriminacije” u trećim zemljama u kojemu se navode alati za mjere protiv svih oblika diskriminacije, uključujući višestruku/kumulativnu diskriminaciju.	U tijeku	ESVD, COM, Vijeće
	b. Podići svijest i proaktivno djelovanje ključnog osoblja u sjedištu, delegacijama EU-a i veleposlanstvima država članica u pitanjima LGBTI osoba.	U tijeku	ESVD, DČ, COM
	c. Razmotriti pojačanu politiku EU-a o autohtonim narodima u skladu s Deklaracijom UN-a o pravima autohtonih naroda i završnim dokumentom Svjetske konferencije o autohtonim narodima 2014.	Do 2016.	ESVD, COM, DČ
	d. Osigurati i promicati jednak pristup ljudskim pravima i njihovo uživanje za osobe s invaliditetom u skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom (UNCPRD), čija je stranka EU, u pogledu uključivanja pitanja koja se odnose na osobe s invaliditetom u mjere za ljudska prava i razvijanja ciljanih mjera za uklanjanje prepreka njihovu jednakom sudjelovanju; podupirati i jačati mehanizme za promicanje, zaštitu i praćenje provedbe UNCPRD-a na temelju članka 33. stavka 2., uključujući njihovo osnivanje u partnerskim zemljama; poduzimati	U tijeku	COM, ESVD, DČ

	potrebne korake za pristupanje EU-a fakultativnom protokolu UNCRPD-a; u skladu s Europskom strategijom za osobe s invaliditetom 2010. – 2020. nastaviti promicati prava osoba s invaliditetom u okviru vanjskog djelovanja EU-a.		
13. Promicanje ravnopravnosti spolova, jačanja uloge i sudjelovanja žena i djevojčica	a. Ubrzati provedbu dužnosti i obveza u pogledu prava žena iz Konvencije UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), u okviru Pekinške platforme za djelovanje, Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju održane u Kairu i razvojnog programa za razdoblje nakon 2015. godine.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
	b. Razmotriti ambiciozan i stabilan novi akcijski plan EU-a o ravnopravnosti spolova i emancipaciji žena u okviru međunarodne suradnje i razvoja 2016. – 2020. (GAP II); mjerama usmjerenima na i. njihova gospodarska, socijalna i kulturna prava i sudjelovanje te ii. njihova građanska i politička prava i njihovo izvršenje kao i iii. aktivnostima koje pridonose zaštiti fizičkog i psihološkog integriteta žena, s posebnim naglaskom na okončanju genitalnog sakaćenja žena, dječjeg braka, ranog i prisilnog braka i seksualnog nasilja u sukobima.	Do 2016.	COM, ESVD
	c. Služiti kao primjer: jačati ravnopravnost spolova i ulogu žena unutar EU-a te povećati odgovornost u tom području osiguravanjem usklađenosti s cjelokupnom politikom EU-a o ravnopravnosti spolova.	U tijeku	ESVD, COM
	d. Nastaviti provedbu mjera predstavljenih u Komunikaciji „Prema ukidanju genitalnog sakaćenja žena” ⁹ .	U tijeku	ESVD, COM, DČ
14. Zaštita prava djece	a. Podupirati napore partnerskih zemalja u promicanju, zaštiti i ostvarivanju prava djece, s posebnim naglaskom na jačanju sustava za zaštitu djece. b. Podupirati partnerske zemlje u promicanju, zaštiti i ostvarivanju prava djece s naglaskom na borbi protiv svih oblika nasilja, borbi protiv dječjeg rada i promicanju opstanka i razvoja, uzimajući u obzir gospodarska i socijalna prava kao što su zdravlje i prehrana, obrazovanje i osposobljavanje te socijalna zaštita.	Do 2017.	ESVD, COM

⁹ 25. studenoga 2013., COM(2013) 833 završna verzija http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/gender_based_violence/131125_fgm_communication_en.pdf

15. Borba protiv mučenja, zlostavljanja i smrtne kazne	a. Suočiti se s problemom mučenja (sprečavanjem, odgovornošću i rehabilitacijom), zlostavljanja i smrtne kazne (ukidanjem, moratorijem i minimalnim normama) na sveobuhvatan način u svim političkim dijalogima i dijalogima o ljudskim pravima te uključiti zaštitne mjere protiv smrtne kazne, mučenja i zlostavljanja u aktivnosti EU-a, među ostalim u borbu protiv terorizma i upravljanje kriznim situacijama.	U tijeku	ESVD, COM, Vijeće, DČ
	b. Razraditi usklađen pristup u bavljenju poveznicom između izvansudskih pogubljenja, prisilnih nestanaka, mučenja i drugih oblika zlostavljanja.	Do 2017.	ESVD, COM, Vijeće
	c. Podizati svijest i davati prednost zajedničkim mjerama i razmjeni najboljih praksi, u bliskoj suradnji s UN-om, regionalnim organizacijama i civilnim društvom, uključujući desetogodišnju globalnu inicijativu „Convention against Torture Initiative” (CTI), za postizanje globalne ratifikacije i provedbe Konvencije protiv mučenja (CAT) do 2024. te promicanje ratifikacije i provedbe njezina fakultativnog protokola (OPCAT) i Međunarodne konvencije za zaštitu svih osoba od prisilnog nestanka.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
16. Poticanje sveobuhvatnog programa za promicanje gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava (GSKP)	a. Ponovno potvrditi odlučnost EU-a da se jače usmjeri na GSKP u okviru svoje vanjske politike, među ostalim u programiranju vanjske pomoći, istodobno naglašavajući da su ljudska prava nedjeljiva i međusobno povezana, i da jačanje dimenzije GSKP-a ni na koji način ne odražava slabljenje postojećih obveza u pogledu građanskih i političkih prava; naglasiti jasno priznavanje dimenzije ljudskih prava u područjima kao što su socijalna politika, zdravstvo, obrazovanje ili životni standard; izgraditi kapacitete kojima bi se osiguralo da sve relevantno osoblje EU-a i država članica kao i akteri civilnog društva, uključujući socijalne partnere na terenu, budu obaviješteni o međunarodnim ugovorima u vezi s gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, osobito onima koja su povezana s temeljnim načelima i pravima na radu (temeljne konvencije ILO-a).	U tijeku	ESVD, COM, Vijeće
	b. Pojačati napore za zaštitu branitelja ljudskih prava, uključujući socijalne partnere, koji se zalažu za gospodarska, socijalna i kulturna prava, s posebnim naglaskom na pitanjima koja se odnose na prava na zemljište, radnička prava, uključujući prava autohtonih naroda, među ostalim u kontekstu „otimanja zemljišta” i klimatskih	U tijeku	ESVD, COM, DČ

	promjena.		
17. Postizanje napretka u poslovanju i ljudskim pravima	a. Razviti sposobnosti i znanja o provedbi smjernica o poslovanju i ljudskim pravima, osobito kad je riječ o provedbi vodećih načela UN-a i drugih alata/inicijativa kojima se pridonosi njihovoj provedbi; jačati ulogu i stručnost delegacija u tom kontekstu; podizati svijest o vodećim načelima UN-a i korporativnoj društvenoj odgovornosti u okviru vanjskog djelovanja i političkog dijaloga te proaktivno surađivati s poduzećima, civilnim društvom, nacionalnim institucijama za ljudska prava, vladama partnerskih zemalja i regionalnim organizacijama u pitanjima koja se odnose na poslovanje i ljudska prava, kad je riječ o građanskim i političkim pravima i o gospodarskim, kulturnim i socijalnim pravima.	U tijeku	ESVD, COM
	b. Razvijati i provoditi nacionalne akcijske planove (NAP) za provedbu vodećih načela UN-a.	Do 2017.	DČ
III. OSIGURAVANJE SVEOBUHVAATNOG PRISTUPA SUKOBIMA I KRIZAMA KOJI SE TEMELJI NA LJUDSKIM PRAVIMA			
18. Od ranog upozoravanja do preventivnih mjera	a. Promicati i na najbolji način iskoristiti novi sustav EU-a za rano upozoravanje na sukobe kao alat za sprečavanje teških kršenja ljudskih prava.	U tijeku	ESVD, DČ EU
	b. Osigurati veću usklađenost u području izvješćivanja u pogledu ljudskih prava i ranog upozoravanja / analize sukoba, uključujući pokretanje pitanja rizika od sukoba u dijalozima i savjetovanjima o ljudskim pravima.	Do 2016.	ESVD, DČ EU
	c. Podupirati aktivnosti za borbu protiv netrpeljivosti koja bi mogla dovesti do teških povreda ljudskih prava / masovnih zločina. Podupirati aktivnosti za borbu protiv govora mržnje i poziva na nasilni ekstremizam razvojem protuargumentacije, obrazovanjem o ljudskim pravima i mirotnim inicijativama usmjerenima na djecu i mlade.	U tijeku	ESVD, COM
	d. Podupirati pokretanje programa za prevenciju, zbrinjavanje i (dugoročnu) reintegraciju za djecu pogođenu oružanim sukobima u suradnji s lokalnim zajednicama, pogođenu djecu i roditelje (npr. psihosocijalna potpora, društveno-gospodarska reintegracija, obrazovanje i osposobljavanje u životnim vještinama te pronalaženje i ponovno spajanje članova obitelji).	U tijeku	ESVD, COM, DČ

19. Povećanje kapaciteta za svladavanje sukoba i kriza na multilateralnoj i regionalnoj razini	a. Poboljšati suradnju s posebnim savjetnikom UN-a za sprečavanje genocida i posebnim savjetnikom UN-a za odgovornost za zaštitu, kao i drugim međunarodnim i regionalnim akterima uključenima u preventivne mjere te im pružiti veću potporu.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
	b. Podupirati rad posebnog predstavnika UN-a za djecu i oružane sukobe te prije svega podupirati potpisivanje, provedbu i nadzor akcijskih planova za odgovor na teške povrede prava djece pogođene sukobom i njihovo daljnje sprečavanje, među ostalim zastupanjem i programiranjem odgovarajućih aktivnosti.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
20. Podupiranje poštovanja međunarodnog humanitarnog prava (MHP)	a. Ocjenjivati provedbu smjernica EU-a o promicanju poštovanja MHP-a u svjetlu stvaranja mogućeg budućeg mehanizma za poštovanje MHP-a. Izraditi izvješće o procjeni s osvrtom na provedbu postojećih instrumenata politike iz kojega se mogu izvesti preporuke, uključujući o tome kako bi EU i države članice EU-a mogli konkretno poduprijeti mogući budući mehanizam za poštovanje prava.	Do 2016.	ESVD, COM, Vijeće
	b. Razvijati i provoditi politiku koja bi osigurala da potpora EU-a i država članica vojsci, policiji, graničnoj kontroli i drugim sigurnosnim snagama, uključujući u kontekstu misija i operacija zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP), bude u skladu s promicanjem, zaštitom i provedbom međunarodnih ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava te da im pridonosi, kao i da bude u skladu s politikama EU-a o ljudskim pravima (politika uvažavanja ljudskih prava).	Do 2017.	ESVD, COM, DČ
	c. Uspostaviti sustav za obvezno izvješćivanje o teškim povredama međunarodnog prava u području ljudskih prava i MHP-a s kojima se susreće osoblje u delegacijama EU-a, misijama i operacijama ZSOP-a i drugo relevantno osoblje EU-a razmješteno u trećim zemljama u skladu sa smjernicama EU-a za MHP ¹⁰ . Osigurati da se izvješća o teškim povredama ljudskih prava analiziraju i prate u sjedištu te prosljeđuju državama članicama i drugim relevantnim dionicima.	Do 2017.	COM, ESVD, DČ

¹⁰ Humanitarno osoblje EU-a izuzeto je iz ove obveze izvješćivanja kako bi se izbjeglo kompromitiranje predodžbe o njihovoj neutralnosti, nepristranosti i neovisnosti, što bi humanitarne radnike i pogođeno stanovništvo moglo izložiti napadima zaraćenih strana te onemogućiti pristup pogođenu stanovništvu.

21. Promicanje i podupiranje odgovornosti i tranzicijskog pravosuđa	a. Procijeniti provedbu Odluke Vijeća 2011/168/ZVSP od 21. ožujka 2011. o Međunarodnom kaznenom sudu (ICC-u) i akcijski plan o njezinoj provedbi. Formalizirati osnivanje okruglog stola EU-a/ICC-a omogućujući relevantnom osoblju utvrđivanje zajedničkih područja interesa, razmjenu informacija o relevantnim aktivnostima i bolje međusobno razumijevanje između tih dviju organizacija. Olakšati sudjelovanje zainteresiranih država u ICC-u, njihovu suradnju s ICC-om i pristup tih država ICC-u.	Do 2016.	ESVD, COM, DČ
	b. Provoditi politiku EU-a o tranzicijskom pravosuđu, među ostalim vođenjem evidencije za utvrđivanje iskustava, izazova i spoznaja koje je EU stekao u potpori tranzicijskom pravosuđu; pružiti konkretne smjernice i obuku osoblju misija EU-a koje radi na tranzicijskom pravosuđu; kreirati mrežu osoblja svih službi Komisije, ESVD-a i država članica EU-a za razmjenu najboljih praksi i poticanje usklađenosti i dosljednosti; pojačati praćenje i izvješćivanje (uključujući u okviru državnih strategija o ljudskim pravima) i promicati međuregionalni dijalog o tranzicijskom pravosuđu kako bi se poboljšala suradnja među regionalnim organizacijama.	U tijeku	ESVD, COM, Vijeće, DČ
22. Uključivanje pitanja ljudskih prava u sve faze planiranja, revizije i provedbe ZSOP-a	a. Razviti sektorske operativne smjernice za osoblje u misijama ZSOP-a koje surađuje s policijom, vojskom, zatvorskim službama i pravosuđem kako bi se pružila praktična pomoć za integriranje pitanja ljudskih prava, MHP-a, zaštite djece i rodni pitanja, uključujući UNSCR 1325.	Do 2017.	ESVD, DČ
	b. Provoditi novi zajednički kodeks ponašanja za civilne misije ZSOP-a nakon njegova usvajanja, među ostalim: obukom osoblja prije odlaska na teren i njihovim uvođenjem u posao, obukom specifičnom za misiju razmještenog osoblja, specijalističkim usavršavanjem rukovodećeg osoblja, podizanjem svijesti u misijama i za lokalno stanovništvo te prikupljanjem statističkih podataka o kršenju kodeksa. Poduzimati slične mjere kako bi se osigurala veća svijest o pravilima ponašanja među osobljem razmještenim na vojne operacije i podizati svijest u lokalnim zajednicama u koje su razmještene misije/operacije.	Do 2017.	ESVD, DČ

	c. Jačati provedbu sveobuhvatnog pristupa EU-ovoj provedbi rezolucija 1325 i 1820 UNSCR-a o pitanju žena, mira i sigurnosti te rezolucija koje su uslijedile nakon njih, uzimajući u obzir globalni pregled i nova pitanja (borba protiv terorizma, borba protiv nasilnog ekstremizma, trgovanje ljudima), poboljšanjem izvješćivanja, donošenjem strateškog plana za suočavanje s nejednakom zastupljenosti spolova u misijama i operacijama ZSOP-a te poboljšanjem sudjelovanja svih država članica i koordinacijom s njima, osobito u okviru neformalne radne skupine EU-a za rezoluciju 1325 UNSCR-a.	Do 2016.	ESVD, COM, DČ
IV. POTICANJE BOLJE USKLAĐENOSTI I DOSLJEDNOSTI:			
23. Migracija / trgovanje ljudima (THB) / krijumčarenje migranata / politike o azilu	a. U skladu s globalnim pristupom migraciji i mobilnosti (GAMM) i nadolazećim europskim migracijskim programom pojačati zaštitne mjere za ljudska prava u svim dijalozima o migraciji i mobilnosti te okvire za suradnju s trećim zemljama, uključujući partnerstva za mobilnost i zajedničke planove o migraciji i mobilnosti, kao i u sporazumima i programima povezanim s migracijom, među ostalim analizom utjecaja na ljudska prava; osigurati uvođenje elemenata obuke o ljudskim pravima u projekte izgradnje kapaciteta imigracijskih i graničnih službi.	U tijeku	ESVD, COM
	b. Na temelju već poduzetih koraka u provedbi strategije EU-a za borbu protiv trgovanja ljudima u potpunosti uključiti ljudska prava i zaštitu žrtava u rasprave o trgovanju ljudima (THB) u političkim dijalozima te dijalozima o migraciji i mobilnosti, sigurnosti i ljudskim pravima s identificiranim prioritetnim zemljama te u rasprave o THB-u s međunarodnim organizacijama i donatorima koji djeluju u tim prioritetnim zemljama; delegacije EU-a u prioritetnim zemljama u potpunosti će iskoristiti mogućnosti funkcije osobe za kontakt za THB koju su imenovale i iznositi pitanja povezana s ljudskim pravima pri rješavanju problema THB-a na lokalnim koordinacijskim sastancima EU-a, kao i u raspravama o THB-u s tijelima države domaćina; podupirati ratifikaciju i provedbu ključnih međunarodnih konvencija za suzbijanje THB-a, uključujući konvencije ILO-a o prisilnom radu i o zaštiti radnika u kućanstvu.	U tijeku	ESVD, COM

	c. Rješavati pitanja ljudskih prava povezanih s krijumčarenjem ljudi u okviru političkih dijaloga, dijaloga o ljudskim pravima i drugim temama u prioritetnim zemljama; poticati delegacije EU-a u prioritetnim zemljama da potpuno iskoriste svoje resurse kako bi osigurale da se o krijumčarenju ljudi i njegovoj dimenziji povezanoj s ljudskim pravima dosljedno vodi računa u okviru njihove suradnje s tijelima države domaćina, civilnim društvom, međunarodnim organizacijama i drugim donatorima.	Do 2017.	ESVD
	d. Podupirati partnerske države u promicanju i zaštiti prava izbjeglica i interno raseljenih osoba, među ostalim izgradnjom kapaciteta.	U tijeku	ESVD, COM
	e. Podupirati poboljšanje pristupa pravosuđu i zdravstvu za migrante u tranzitnim zemljama; promicati poboljšanje uvjeta pritvora za pritvorene migrante i alternative uporabi pritvora za nezakonite migrante u trećim zemljama.	U tijeku	COM
	f. Suradivati sa zajednicama iz dijaspe i unutar EU-a i u trećim odredišnim zemljama radi podizanja svijesti o zlouporabi ljudskih prava s kojima se suočavaju migranti i izbjeglice u tranzitnim zemljama te o pitanjima ljudskih prava u njihovim zemljama podrijetla.	Do 2017.	ESVD, COM, DČ
	g. Utvrditi zemlje podrijetla u kojima su kršenja ljudskih prava ključni čimbenik poticanja migracija i bolje usmjeriti politički dijalog te druge dijaloge i programe u cilju borbe protiv kršenja tih prava.	Do 2016.	ESVD, COM, DČ
	h. Nastaviti rješavati pitanja osoba bez državljanstva u okviru odnosa s prioritetnim zemljama; usmjeravati napore na sprečavanje pojave novih populacija bez državljanstva kao posljedica sukoba, raseljavanja i raspada država.	U tijeku	ESVD, COM
24. Trgovinske/investicijske politike	a. Podupirati i jačati učinkovitu primjenu, provedbu i praćenje obveza korisnika sustava GSP+ (relevantni ugovori o ljudskim pravima i konvencije ILO-a), primjerice projektima s ključnim međunarodnim tijelima i civilnim društvom, uključujući socijalne partnere.	U tijeku	ESVD, COM
	b. Nastaviti razvijati stabilan i metodološki ispravan pristup analizi utjecaja sporazuma o trgovini i ulaganjima na ljudska prava, uključujući ex post evaluacijama; istražiti načine za proširenje postojeće kvantitativne analize za procjenu utjecaja trgovinskih i investicijskih inicijativa na ljudska prava.	U tijeku	ESVD, COM

	c. Države članice EU-a nastoje u bilateralne ugovore o ulaganjima o kojima pregovaraju s trećim zemljama uključiti odredbe o poštovanju i ostvarenju ljudskih prava, uključujući odredbe o korporativnoj društvenoj odgovornosti, u skladu s onima koje su uključene u sporazume sklopljene na razini EU-a.	U tijeku	DČ
	d. Težiti sustavnom uključivanju poštovanja međunarodno priznatih načela i smjernica o korporativnoj društvenoj odgovornosti u trgovinske i investicijske sporazume EU-a, poput smjernica OECD-a za multinacionalna poduzeća, Globalnog sporazuma UN-a, Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, Trostrane deklaracije ILO-a o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku i norme ISO 26000.	U tijeku	COM
	e. Redovito revidirati propise o trgovini robom koja se može upotrijebiti za izvršenje smrtne kazne ili mučenje, i o robi dvojne namjene.	U tijeku	ESVD, COM
25. Borba protiv terorizma	a. U skladu sa strategijom EU-a za borbu protiv terorizma razviti skupove ideja o tome kako spriječiti radikalizaciju i ekstremističko nasilje među mladima u trećim zemljama, kako poduprijeti aktivnosti EU-a i kako surađivati s medijima i vođama zajednica u cilju razvoja protuargumentacije u tim zemljama; promicati i podpirati položaj ljudskih prava u središtu svih zakonodavstava, politika i mehanizama za borbu protiv terorizma u trećim zemljama, istodobno osiguravajući poštovanje MHP-a i omogućujući principijelno humanitarno djelovanje.	Do 2015.	ESVD, COM, Vijeće, DČ
	b. Osigurati širenje smjernica EU-a za borbu protiv terorizma, među ostalim sudjelovanjem u aktivnostima informiranja javnosti i osposobljavanja stručnjaka u tom području, osobito za aktivnosti provedene u okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru.	U tijeku	ESVD, COM
26. Provođenje pristupa razvoju temeljenog na pravima	a. Provoditi obvezu približavanja EU-a pristupu koji se temelji na pravima (dalje u tekstu: PTP) provođenjem njegove potpune stvarne integracije u sve razvojne aktivnosti EU-a, među ostalim obukom, izgradnjom kapaciteta i praćenjem u cilju postizanja potpune integracije u okviru srednjoročne revizije; države članice trebaju preuzeti i primijeniti PTP na razvojnu suradnju.	Do 2016.	ESVD, COM, Vijeće, DČ
	b. Ocijeniti provedbu Priloga 12. Politici proračunske potpore EU-a 2012. kojim je propisana procjena temeljnih vrijednosti kao ključan element za proračunsku	Do 2017.	ESVD, COM

	potporu te posebno u tom kontekstu potpunu integraciju PTP-a u ugovore o sektorskoj reformi.		
	c. Istražiti mogućnost daljnje primjene PTP-a na vanjske aktivnosti koje nisu povezane s razvojem, analizirati posljedice prava na razvoj i ocijeniti rezultate razvojnog plana za razdoblje nakon 2015.	Do 2017.	ESVD, COM
27. Jačanje doprinosa procjena utjecaja poštovanju ljudskih prava	a. Na temelju postojeće procjene utjecaja mjera EU-a na temeljna prava nastaviti poboljšavati uključivanje ljudskih prava u procjene utjecaja Komisije za prijedloge s vanjskim učinkom i mogućim znatnim utjecajima na ljudska prava; u tu bi svrhu, prema potrebi, trebalo razviti daljnje smjernice za analizu utjecaja na ljudska prava, ojačati stručno znanje i kapacitete za tu vrstu analiza i osigurati opsežno savjetovanje relevantnih skupina dionika čija su ljudska prava ozbiljno ugrožena.	U tijeku	ESVD, COM
	b. Prema potrebi uključiti analizu utjecaja na ljudska prava u <i>ex post</i> evaluacije Komisije koje se odnose na intervencije EU-a s vanjskim učincima.	U tijeku	COM, ESVD
	c. Osigurati usklađenost politika između analiza utjecaja na ljudska prava provedenih u okviru procjena utjecaja i drugih instrumenata politike povezanih s ljudskim pravima, uključujući strategije o ljudskim pravima za pojedine zemlje, dijaloge o ljudskim pravima i proračunsku potporu / planiranje financijskih instrumenata u cilju uklanjanja utvrđenih mogućih negativnih utjecaja i povećavanja pozitivnih.	U tijeku	ESVD, COM
V. PRODUBLJIVANJE UČINKOVITOSTI I REZULTATA U PODRUČJU LJUDSKIH PRAVA I DEMOKRACIJE			
28. Povećanje učinkovitosti dijaloga o ljudskim pravima	a. Razvijati, dijeliti i nadograđivati najbolje prakse utvrđene za dijaloge o ljudskim pravima, uključujući postupke koji im slijede.	U tijeku	ESVD, COM, Vijeće
	b. Osigurati da razmatranja ljudskih prava budu uključena u različite sektorske dijaloge s partnerskim zemljama te da čine dio cjelokupne bilateralne strategije.	U tijeku	ESVD, Vijeće
	c. Osigurati unutarnju i vanjsku koordinaciju u kontekstu dijaloga o ljudskim pravima, uključujući godišnji dijalog EU-a i organizacija civilnog društva; utvrđivati i rješavati niz prioritarnih pitanja o ljudskim pravima u kontekstu vanjskih dijaloga o ljudskim	U tijeku	ESVD, COM, Vijeće, DČ

	pravima na koja EU može bolje odgovoriti.		
	d. Integrirati „suradnju s forumima UN-a za ljudska prava” u bilateralni dijalog o ljudskim pravima te politički dijalog i suradnju; bliskije surađivati i nastaviti utvrđivati zajedničke mjere, osobito sa strateškim partnerima; razviti smjernice za sustavnu upotrebu izvješća i preporuka Univerzalnog periodičnog pregleda, tijela za nadzor provedbe Ugovora i posebnih postupaka Vijeća za ljudska prava.	U tijeku	ESVD, COM, Vijeće, DČ
	e. Odrediti/procijeniti prioritete, ciljeve i pokazatelje napretka dijaloga te savjetovanja EU-a o ljudskim pravima kako bi se olakšala njihova revizija, uzimajući u obzir da se razlikuju sposobnost i spremnost partnera na suradnju te da su prilagodljivost i pragmatizam iznimno važni.	Do 2017.	ESVD, Vijeće
29. Poboljšanje vidljivosti i utjecaja strategija pojedinih država o ljudskim pravima	a. Integrirati strategije pojedinih država o ljudskim pravima u koje su uključeni prioritete i analiza demokracije u političke dijaloge, izvješćivanje i posjete na visokoj razini.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
	b. Osigurati praćenje strategija pojedinih država o ljudskim pravima zajedničkim godišnjim izvješćima o provedbi koja se dostavljaju odgovarajućim tijelima Vijeća.	U tijeku	ESVD, COM, Vijeće, DČ
	c. Osigurati da se programima pomoći EU-a i država članica uzme u obzir i olakša provedba prioriteta strategija pojedinih država o ljudskim pravima.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
30. Usredotočenost na djelotvornu provedbu smjernica EU-a o ljudskim pravima	a. Pojačati širenje relevantnih smjernica i provedbu obuke osobito diplomatskog osoblja u delegacijama EU-a i veleposlanstvima država članica, uključujući na razini veleposlanika.	U tijeku	COM, ESVD, DČ
	b. Usustaviti izvješćivanje o provedbi smjernica i uvesti očevidnike o posebnim tematskim pitanjima kako bi se osiguralo sustavnije praćenje pojedinačnih slučajeva i promicala redovita razmjena najbolje prakse u provedbi smjernica.	U tijeku	COM, ESVD, DČ
31. Povećanje utjecaja promatranja izbora	a. Učvrstiti i kodificirati najbolje prakse za uporabu preporuka misija za promatranje izbora EU-a i OESS-a / Ureda za demokratske institucije i ljudska prava u političkim dijalozima i aktivnostima za potporu demokraciji EU-a i država članica.	Do 2016.	ESVD, COM, Vijeće
	b. Jačati dugoročno planiranje i integrirano uvođenje svih aspekata potpore EU-a i država članica izbornom ciklusu istraživanjem inovativnih mehanizama za pružanje	Do 2019.	ESVD, COM, DČ

	pomoći.		
32. Osiguranje učinkovite uporabe i najboljeg međudjelovanja politika, alata i financijskih instrumenata EU-a	a. Učvrstiti različite postojeće alate i mehanizme izvješćivanja za podupiranje demokracije i promicanje ljudskih prava kako bi se povećala koherentnost i učinkovitost mjera EU-a (npr. strategije pojedinih država o ljudskim pravima, analize demokracije i akcijski planovi, izvješća s promatranja izbora, potpora izborima i popratne misije, izvješća o napretku proširenja, izvješća o napretku europske politike susjedstva i akcijski planovi, planovi suradnje s civilnim društvom, procjene temeljnih vrijednosti ugovora za dobro upravljanje i razvoj, okviri za upravljanje rizicima za proračunsku potporu).	Do 2017.	ESVD, COM, Vijeće
	b. Pojačati analize demokracije na globalnoj razini na temelju saznanja stečenih u okviru pilot-projekta za potporu demokraciji.	Do 2017.	ESVD, COM, DČ
	c. Nastaviti s razvojem radnih metoda kojima će se osigurati najbolja povezanost između dijaloga, ciljane potpore, inicijativa i restriktivnih mjera.	U tijeku	ESVD, COM, DČ
	d. Poboljšati dosljednost u primjeni klauzula o ljudskim pravima koje se sustavno uključuju u sve nove međunarodne sporazume EU-a.	Do 2017.	ESVD, COM
	e. Podupirati tekući razvoj pokazatelja za ljudska prava koji je pokrenuo Ured visokog povjerenika UN-a za ljudska prava sa sljedećim ciljevima: i. olakšati mjerenje ostvarenja ljudskih prava, među ostalim internetskom objavom pokazatelja na globalnoj razini te ii. usustaviti prikupljanje i upotrebu podataka o ljudskim pravima te istraživati dobre prakse i stečena saznanja.	Do 2017.	ESVD, COM, Vijeće
	f. Sustavno surađivati s UN-om i s regionalnim organizacijama (npr. Afrička unija, Organizacija američkih država, Arapska liga, Vijeće Europe, OESS, ASEAN, SAARC, PIF itd.) u razmjeni najboljih praksi za ljudska prava i jačanju demokracije u svim regijama.	U tijeku	ESVD, COM, DČ